Het rijwiel in het leger.

(*Vervolg en slot van N°. 7, bladz. 456.*)

c. Bereden infanterie als ondersteuning der cavalerie bij den opheldering- en veiligheidsdienst.

1. *Opheldering*sdienst.

Het voornaamste doel van den opheldering*s*dienst is: »het inwinnen van berichten, aangaande den toestand, de bewegingen en de bedoelingen van den vijand." Die berichten kunnen gegrond zijn op mededeelingen, op ondervraging en op kenteekenen, of moeten door eigen waarneming, dus door het uitzenden van troepenafdeelingen — verkenningspatrouilles, verkenningsdetachementen en verkenningskorpsen genaamd — verkregen worden.

In hoofdzaak wordt deze dienst door de cavalerie verricht, somtijds door infanterie of door de drie verbonden wapens, zooals bij de verkenningskorpsen.

In het »Voorschrift op den Velddienst" wordt in § 140 o. a. gezegd, dat bij de instructie, die de commandant eener verkenningspatrouille ontvangt altijd de plaats moet worden vermeld, waarheen de berichten moeten worden afgezonden, en of, tot het tijdig melden, relais moeten worden achtergelaten, als niet van de telegraaf kan of mag worden gebruik gemaakt.

In 's vijands nabijheid, zegt § 145, sluipt de patrouille langs heggen, muren en door het hout en gaat zij als het ware sprongsgewijze vooruit. Bij elke halt tot waarnemen zendt de commandant enkele afgestegen ruiters tot op 2 à 300 pas vooruit, terwijl de rest der patrouille zich dekt.

Wanneer men de verkenningspatrouille deed bestaan uit cavalerie en infanterie-wielrijders, dan zouden de relais kunnen vervallen of hun aantal althans zeer verminderd kunnen worden; het overbrengen van berichten zou door den wielrijder geschieden, waardoor alle cavaleristen voor de verkenning beschikbaar zouden blijven. In de nabijheid van den vijand zou de patrouillecommandant eenige wielrijders doen afstijgen, ten einde een nadere verkenning te verrichten; het verschijnen en verdwijnen van die enkele infanteristen (met of zonder rijwiel) kon altijd in de grootste stilte plaats hebben.

Bij verkenningsdetachementen en verkenningskorpsen is de bereden infanterie uitstekend aan te wenden. Het Voorschrift zegt o. a. in § 155, dat, wanneer een défilé of terreinafscheiding moet bezet of vastgehouden worden, alvorens de eigenlijke verkenning kan geschieden, het aanbeveling verdient het verkenningsdetachement te doen bestaan uit cavalerie en infanterie, waarbij de laatste vervoerd zal worden op wagens of met vaartuigen; de infanterie onderhoudt alsdan de gemeenschap achterwaarts en draagt zorg voor de verzending der inkomende berichten. Het spreekt vanzelf, dat de cavalerie, wanneer de gesteldheid van het terrein niet toelaat den opgedragen last te paard uit te voeren, zal trachten het doel te bereiken door het gevecht te voet. Wij zouden steeds aan dusdanig verkenningsdetachement bereden infanterie toevoegen, daar het gevecht te voet van cavalerie weinig waarde heeft. De Pruisische Generaal VON DER GOLTZ zegt dan ook: »dat een flink eskadron huzaren, dat te voet moet optreden, slechts een middelmatigen troep infanterie vertegenwoordigt."

Wij vinden hier twee zaken zeer nadeelig voor de verkenning: ten eerste, zooals reeds is gemeld, de weinige kracht van het gevecht te voet en ten tweede, dat de cavalerie in haren verkenningsdienst afhankelijk en ondergeschikt wordt gesteld aan de infanterie, terwijl bij invoering van bereden infanterie dergelijke ver afgelegen punten juist door die afdeelingen wielrijders *snel* bezet zullen kunnen worden; de cavalerie behoeft alsdan niet te wachten, noch het gevecht te voet aan te gaan, terwijl de verkenning niet wordt opgehouden, doordat de bereden infanterie nu een steun vormt voor de cavalerie en aan haar ondergeschikt blijft.

Ook bij den dienst der verkenningskorpsen is voor de wielrijdende infanterie een ruime werkkring weggelegd.

Een afdeeling wielrijders zal worden toegevoegd aan de cavalerie, belast met de waarneming en opsporing van den vijand, en zal dáár optreden, waar de cavalerie genoodzaakt wordt af te stijgen, ten einde het gevecht te voet aan te gaan.

»Alleen in bijzondere gevallen, zegt het voorschrift (in § 166, 3de alinea), zal het voorkomen, dat de infanterie met kleinere afdeelingen bijv. tot verrassing, in de voorste waarnemingslinie der cavalerie voor korten tijd offensief optreedt." Dat de taak dezer infanterie hoogst moeilijk en afmattend is, ligt voor de hand, te meer wanneer wij even aanstippen, dat de afstand, waarop de cavalerie van die infanterie verwijderd is, één of twee marschdagen kan bedragen. Bovendien moet de cavalerie vele ruiters missen, daar aan de infanterie een kleine afdeeling cavalerie zal worden toegevoegd, om de correspondentie te onderhouden van de verkennende cavalerie met de infanterie en van deze met de voorposten.

Door een practische aanwending der wielrijdende infanterie zal de cavalerie vrijer in hare bewegingen zijn en steeds door die infanterie gevolgd en zoo

noodig zelfs ondersteund kunnen worden. Kapitein GÉRARD geeft dan ook aan de bereden infanterie den volgenden werkkring:

Ver van den vijand, d. w. z., als deze nog niet gesignaleerd is, verkent de cavalerie het terrein door verkennings- en officierspatrouilles, zij zoekt den vijand op en vormt het gordijn, dat het leger dekt. De infanterie-wielrijders volgen met het gros der cavalerie, met uitzondering van enkele hunner, die aan de patrouilles worden toegevoegd, ten einde vlug de berichten, door die patrouilles verzameld, aan den commandant der verkennende troepen te kunnen overbrengen. Het vermoeiend heen en weer trekken van de ruiters wordt hierdoor voorkomen, terwijl de patrouilles hare sterkte behouden.

Wanneer men in de nabijheid van den vijand komt, zal den infanterie-wielrijders een andere functie wachten. Het komt er nu niet meer alleen op aan zich vlug te bewegen, men moet thans ook nauwkeurig het terrein doorzoeken in al zijn plooien; heggen en slooten overschrijden; dwars door het bebouwde land gaan; het inwendige der huizen doorzoeken; enz. Al deze verrichtingen zijn door de cavalerie uiterst moeilijk te verrichten en dan ook alleen te voet goed uit te voeren. Onze infanterie-wielrijderafdeeling zal, met hare machines op den rug, hier de cavalerie vervangen, daar zij zich overal kan bewegen, en het doel zal weten te bereiken, omdat zij kan zien, zonder gezien te worden.

De wielrijdende infanterie ondersteunt alzoo, nadat de vijand gesignaleerd is, de cavalerie-patrouilles in het verrichten van een nauwkeurige verkenning, terwijl soutiens, uit infanterie-wielrijders en sterkere cavalerie-afdeelingen bestaande, op verschillende punten volgen. Zoo noodig maakt een gedeelte van het soutien of gros een omtrekkende beweging om den vijand in diens flank te verontrusten; dergelijke ondernemingen zijn niet uit te voeren met *niet*-bereden infanterie, terwijl de verschijning van infanterie tegelijk met de cavalerie niet zal nalaten bij de tegenpartij indruk te maken.

De vijandelijke cavalerie behoeft door den infanterist-wielrijder niet gevreesd te worden, daar infanterie, die op hare hoede is en nog patronen heeft, nooit verloren is. De wielrijder moet de verkenning zoodanig voortzetten, dat hij, in vereeniging met de eigen ruiterij, het gordijn der vijandelijke cavalerie verscheurt om daarachter waar te nemen, hoedanig de vijand is opgesteld, hoe groot zijn macht is, enz., ten einde den bevelhebber de meest volledige inlichtingen te kunnen geven.

Het zal natuurlijk noodig zijn, reeds in tijd van vrede de wielrijdende infanterie te oefenen in vereeniging met de cavalerie, die harerzijds doordrongen moet zijn van den steun, welken zij van dergelijke infanterie kan hebben.

2. *Bij den veiligheidsdienst.*

»Ook bij den veiligheidsdienst wordt de taak der cavalerie zeer onzeker en moeilijk door de macht van het infanterievuur en door het rookzwak.

kruit", zegt Generaal LEWAL. »Men ziet haar; zij ziet niets; het is haar dikwijls lastig te naderen."

Vóór de invoering van het rookzwak buskruit had de cavalerist het voordeel den vijand, zoodra deze vuurde, ook te ontdekken, en kon hij dien vijand, door zich snel op hem te werpen, desnoods verdrijven. Nu echter vuurt de infanterist, in gedekte houding, rustig door en schiet om zoo te zeggen elken man van het verkennende eskadron neer, een voordeel, dat hem door zijn juistheidwapen en het rookzwak kruit gegeven wordt.

Het eenige wat de naderende cavalerie kan melden is dus: »wij zijn in de nabijheid van den vijand."

Generaal VAN DER GOLTZ zegt, »dat wanneer de cavalerie gekomen zal zijn in de zone, binnen welke het haar onmogelijk zal zijn verder te gaan, de infanterie tusschenbeiden moet komen om zich te belasten met de verkenning, die door de ruiterij niet meer kan worden voortgezet. De cavalerie, hoe vermetel ook, zal niet meer in staat zijn de stelling van den vijand nader te verkennen en dus geen berichten kunnen geven aan den bevelhebber" . . . . . »Er ontstaat alzoo op dat oogenblik een oponthoud of stilstand in de verkenning, omdat wij geen speciale troepen — die oogenblikkelijk de taak der cavalerie kunnen overnemen, ten einde de positie van den vijand nader te verkennen — te onzer beschikking hebben."

De Kolonel LANGLOIS laat zich over dat punt, in zijn werk: *l'artillerie en liaison avec les autres armes*, aldus uit: »Tegenover het nieuwe geweer zullen de verkenningen der cavalerie moeilijk voorbij de lijn der schildwachten voortgezet kunnen worden. Tot dusverre nam een cavaleriepatrouille, zoodra zij vuur kreeg, onmiddellijk de plaats waar van den schutter en kon het haar gelukken zonder aarzeling op hem af te gaan, hem te vatten of buiten gevecht te stellen."

»Nu ziet de patrouille niet meer vanwaar dat vuur komt en geeft zij daardoor aan den schutter gelegenheid om dadelijk nog eenige welgerichte schoten op haar af te geven, waardoor de inlichtingen, die de cavalerie moet geven, zeer onvoldoende en onzeker zullen zijn."

In zijn »*Etude de tactique et examen des conséquences de l'adoption des armes de petit calibre à tir rapide et de la poudre sans fumée*", zegt Generaal LUZEUX:

»De nieuwe uitvinding zal nog noodlottiger worden voor de cavalerie belast met den veiligheidsdienst. De spits dezer cavalerie zal vuur krijgen en niet dadelijk kunnen zien, van welken kant dat vuur komt; geen rook verraadt den schutter meer en zelfs de knal zal haar niets of weinig doen vernemen. De patrouilles zullen dus met de grootste omzichtigheid vooruitgaan. Bij terugkeer kunnen zij niets melden of zullen zij misschien nog onzekere berichten geven."

Wat zullen de gevolgen zijn? Een groot oponthoud in den marsch, een zenuwachtig worden van den troep, die telkens halt moet houden.

Het zou geheel anders zijn, wanneer de cavalerie, met den veiligheidsdienst belast, kon afstijgen, zoodra zij in de nabijheid van den vijand kwam en dan kon optreden als infanterie, door gebruik te maken van de dekking, die het terrein aanbiedt. Maar daartoe moet de cavalerie zich ontdoen van hare paarden en bijgevolg dadelijk een vierde harer sterkte afzonderen tot het vasthouden van deze. Het aantal huzaren, voor den veiligheidsdienst beschikbaar, is te onzent al zeer beperkt, zoodat men van die afdeelingen geen manschappen kan afnemen op het oogenblik, dat zij juist zoo noodig zijn. Bovendien is de kleeding van den cavalerist te plomp om er een flinken patrouilleganger van te maken, daar hij vlug moet zijn en zich zoo stil mogelijk moet kunnen bewegen.

Den cavalerist ook als infanterist op te leiden, zal bezwaarlijk gaan, omdat de oefeningstijd daarvoor te kort is, terwijl het resultaat zou zijn, dat men slechte huzaren en middelmatige infanteristen kreeg.

»Al had men den noodigen tijd voor de opleiding van den cavalerist-infanterist, dan zou men toch voor dwaze feiten staan", zegt Kapitein Waldor de Heusch van het regiment Belgische grenadiers; »men zou 's morgens den cavalerist moeten onderwijzen, dat niets hem kan weerstaan, wanneer hij maar vermetel optreedt, en dat hij den infanterist, die reeds bij de nadering van de cavalerie geschokt zal zijn, geringschatten moet; en 's middags bij de exercitie te voet hem leeren, dat de infanterist, die goed zijn wapen weet te gebruiken, elken naderenden cavalerist kan neerschieten."

De cavalerie zal dus in de toekomst niet meer voldoen aan de eischen, die men haar bij den veiligheidsdienst behoort te stellen.

Men moet dus, òf de cavalerie in den veiligheidsdienst vervangen door van achterwaarts oprukkende infanterie, waarmede echter tijdverlies gepaard gaat, òf men moet haar een nieuwe kracht toevoegen, die haar overal kan volgen en die zij daar kan aanwenden, waar zulks gewenscht is.

De wielrijdende infanterie zal voor die taak berekend zijn; zij kan den vijand opsporen, zoodra deze gesignaleerd is, vijandelijke posten en patrouilles terugdrijven om daardoor met den vijand in contact te komen, hetzij in het front, hetzij op de flank. Hare beweegbaarheid stelt haar in staat overal te zijn, te zien zonder gezien te worden, op te treden tegen vijandelijke infanterie, de flanken van de tegenpartij te onderzoeken en zelfs in den rug van den vijand onrust te doen ontstaan, om, zoodra zij voldoende onderricht is, met de grootste snelheid den bevelhebber te melden, wat zij gezien heeft.

Hare dienst is hier evenals bij den opheldering sdienst. Buiten het bereik van den vijand blijft de afdeeling wielrijders bij den hoofdtroep der cavalerie, welke met den veiligheidsdienst is belast. Door middel van cavaleriepatrouilles doorzoekt die troep het terrein; die patrouilles gaan langs de wegen of paden, ja zelfs dwars door het land. Voor den wielrijder zou het doorzoeken buiten de wegen te afmattend en te tijdroovend zijn, daar hij dikwijls zou

moeten afstijgen, zijn machine zou moeten dragen of voortduwen, waardoor hij bovendien ongeschikt zou worden op het oogenblik (dus wanneer de vijand door de cavalerie gesignaleerd is), dat men zijn diensten hoog noodig zou hebben.

Onze infanterie zou, indien zij tot genoemd doel de cavalerie moest volgen, in ongunstige conditie verkeeren, zoodra zij in de nabijheid van den vijand kwam, daar hare marsch, om zooveel mogelijk nabij de cavalerie te blijven, bovenmatige inspanning zou gevorderd hebben.

d. Bereden infanterie in den kleinen oorlog.

De kleine oorlog is die wijze van oorlogvoering, welke aangewend wordt tot het bereiken van de in elken oorlog voorkomende ondergeschikte bedoelingen met zulke middelen, die, in verhouding tot de gezamenlijke oorlogskrachten, gering zijn te noemen.

De ondernemingen van den kleinen oorlog kenmerken zich door onversaagdheid en snelheid in de uitvoering, terwijl het verontrusten en bemoeilijken van de bewegingen en handelingen der tegenpartij hoofddoel moeten zijn. Zij worden meestal met zwakke afdeelingen verricht; de gevechten zijn daarom in den regel niet langdurig of hardnekkig, terwijl de snelheid van beweging de meestijds geringe sterkte moet vergoeden.

In den partijgangersoorlog zal de wielrijdende infanterie uitstekende diensten kunnen bewijzen, daar die handelingen doorgaans plaats vinden op de flanken en in den rug van den vijand en dienen om hem te misleiden, de gemeenschap met zijn operatiebasis te verontrusten of te verbreken, zijn correspondentiemiddelen te onderscheppen, zijn konvooien te vernietigen, enz. De tactiek geeft ons juist aanleiding om de wielrijders voor dien belangrijken dienst aan te wijzen. De samenstelling van een partijgangerskorps hangt af van de eigenaardigheden van het land, waarin geopereerd wordt. Is het overal begaanbaar voor cavalerie, dan bezit dit wapen, met het oog op zijne snelheid van beweging, daarvoor de meeste geschiktheid, terwijl het dan *vooral* aanbeveling verdient aan de cavalerie het *karakter* te geven van *bereden infanterie*. Dergelijke handelingen vereischen: geestkracht, wakkerheid, geheimhouding en snelheid. Tot dusverre behoorde deze dienst bijna uitsluitend tot het domein der cavalerie, die in staat is met spoed (door een snellen marsch) een bepaald punt te bereiken om den vijand te verrassen. De wielrijdende infanterie zal hiervoor in de toekomst uitstekend geschikt zijn.

Aan hare buitengewone snelheid van beweging paart zij een opmerkelijke stilte, die zeer geschikt is voor het geheimhouden van dergelijke operatiën. Zij kan een dorp doortrekken zonder dat de bewoners gewekt zullen worden, iets wat door het hoefgetrappel en gehinnik der paarden,

het geratel der voertuigen of door de voetstappen der soldaten bij de andere wapens niet mogelijk is.

Het is niet noodig hierbij nog eens te wijzen op het verschil in vechtwijze van den infanterist-wielrijder tegenover den cavalerist; voeg hierbij nog de snelheid, waarmede de wielrijder zich kan terugtrekken, vóórdat zijn veiligheid in de waagschaal wordt gesteld, en men zal tot de overtuiging komen, dat het succes van een afdeeling infanterie-wielrijders in den partijgangersoorlog zeer groot kan zijn.

e. Bereden infanterie tijdens het gevecht.

Beschouwen wij eerst het *offensief* optreden. Wij hebben de wielrijdende infanterie reeds gevolgd in den dienst met de cavalerie (opheldering- en veiligheidsdienst). Nadat nu het front van den vijand voldoende verkend is en de troepen der voorhoede reeds het gevecht aangaan, komen de wielrijders, met den meesten spoed en zoo noodig langs een omweg, in de flanken van de tegenpartij om aldaar wanorde en demoralisatie teweeg te brengen.

De patrouilles en afdeelingen der cavalerie kunnen tegenwoordig dit resultaat niet meer bereiken, daar zij spoedig tot staan gebracht en dan tot het gevecht te voet genoodzaakt zullen worden; het nadeel daarvan toonden wij reeds aan.

De infanterie-wielrijders, reeds vlugger dan de cavalerie, zullen de verrassingen op grooteren afstand bewerken; de groote dracht en de juistheid hunner vuurwapens stellen hen daartoe in staat. De salvo's, die zij op groote afstanden kunnen afgeven op de reservetroepen van den vijand, zullen aldaar een demoraliseerend effect teweegbrengen, te meer daar die afdeelingen zich door het rookzwak kruit niet dadelijk rekenschap zullen kunnen geven, vanwaar die vernietigende salvo's komen. Wanneer de vijand ontdekt, vanwaar het vuur komt, zal hij nog in de onzekerheid verkeeren omtrent de sterkte der troepen, die hem bedreigen. Om ze dus te verslaan moet de vijand een gedeelte der reserve aanwenden, hetgeen voor hem gevaarlijk kan worden op het oogenblik, dat hij die troepen noodig zou hebben bij het afweren van den hoofdaanval.

Dergelijke ondernemingen, zoowel in de flanken als in den rug van den vijand, zijn alleen uitvoerbaar voor troepen, die een enorme snelheid kunnen ontwikkelen. Zij kunnen plotseling verschijnen, zonder vermoed te worden; zij kunnen zelfs op een of ander punt opereeren, zonder dat hun positie dadelijk verraden wordt; zij kunnen den vijand misleiden omtrent hun sterkte en snel terugtrekken, wanneer hun toestand kritiek begint te worden, om daarna weer op een ander punt opnieuw aan te vangen.

Gérard zegt, dat een leger, over zoodanige infanterie kunnende beschikken, een aanmerkelijk overwicht zal hebben op een leger, dat die krachten niet bezit.

Bij het *defensief* is de wijze van handelen dezelfde; het is altijd de verrassing, de onverwachte aanval; men moet hierbij den vijand zoolang mogelijk misleiden omtrent de positie, die door den verdediger is ingenomen, omtrent de krachten, die in de stelling zijn saamgetrokken, enz. Daartoe zullen de cavalerie en de bereden infanterie de positie van den verdediger dekken. Onverwacht zullen zij in het front en op de flanken van de vijandelijke colonne verschijnen, waardoor de tegenpartij genoodzaakt wordt zich vroegtijdig te ontwikkelen en waardoor zijn marsch opgehouden wordt.

Tijdens den duur der operatie zal de vijand steeds en altijd op de flanken verontrust worden, door hem onstuimig dan hier, dan daar aan te vatten, om, zoodra hij bekend is met de plaats, vanwaar gevuurd wordt, snel terug te trekken.

Het hoofddoel blijft dus voor *of-* en *defensief*: verontrusten en tijdelijk het gevecht aangaan om daardoor den vijand te schokken en te ontzenuwen.

Ook bij het bezetten of vernielen van bruggen, spoorwegstations, enz., die op verren afstand zijn gelegen van den opereerenden troep, zullen de wielrijders goede diensten kunnen bewijzen.

Wij gelooven met den Schrijver van *L'infanterie montée*, dat de wielrijdende infanterie in den vervolge een krachtige hulp zal zijn bij den verkenningsdienst zoowel als in den kleinen oorlog en geroepen zal worden eenmaal een belangrijke rol in den toekomstigen oorlog te vervullen.

IV. De afdeeling wielrijders van den Kapitein Gérard bij de Fransche manoeuvres in 1895.

De Kapitein Gérard heeft in den zomer van 1895 gelegenheid gehad met een kleine afdeeling wielrijders, sterk: 1 luitenant, 2 sergeanten en 20 manschappen, oefeningen te houden in den geest, zooals hierboven omschreven is. Voor het eerst zien wij het korps optreden in Juli bij de garnizoensmanoeuvres van het 87ste regiment infanterie, later in Augustus in vereeniging met de cavalerie en eindelijk in September bij de groote manoeuvres van het IIde legerkorps (4de divisie) onder leiding van den Generaal Riff.

Bij de eerste oefeningen deed de afdeeling uitsluitend dienst om te eclaireeren; men kon toen oordeelen over de snelheid, waarmede zij zich verplaatsen en gedruisloos in de onmiddellijke nabijheid van den vijand verschijnen kon, zonder nog gesignaleerd te worden. De gemakkelijke wijze, waarop zij tot het vuurgevecht overging, was oorzaak, dat de tegenpartij menigmaal verrast werd, terwijl de wielrijders, door tijdig het gevecht af te breken, nog behoorlijk konden terugtrekken, dank zij de snelheid hunner machines, om daarna berichten te zenden aan den commandant en op een ander punt opnieuw te verschijnen. In Augustus werd de afdeeling wielrijders toegevoegd als hulpwapen aan een regiment cavalerie. Daar het niet mogelijk

is elken manoeuvredag te bespreken, wenschen wij alleen den oefeningsdag van den 14den Augustus na te gaan.

Onderstelling. De rechtercolonne eener noordelijke partij, ter sterkte van 4 bataljons infanterie, 2 batterijen artillerie en 1 eskadron huzaren, is op marsch van Arras over Ham naar Chauny. Zij wordt op hare rechterflank bedreigd door een detachement eener zuidelijke partij (3 eskadrons cavalerie en de sectie wielrijders, benevens 2 batterijen rijdende artillerie).

Uitvoering. Terwijl de verkenningen door officierspatrouilles der cavalerie van uit Berlancourt, waar het detachement overnacht had, werden verricht ten einde den vijand op te sporen, ontving de sectie wielrijders, waaraan een peloton cavalerie was toegevoegd, de opdracht om naar Ham op te rukken en aldaar een demonstratie te verrichten.

Voorafgegaan door het peloton cavalerie, bereikte de afdeeling wielrijders 's morgens om halfzeven Ham, alwaar zich nog de geheele vijandelijke trein bevond, die juist gereed stond naar Cugny te marcheeren. Onmiddellijk greep het peloton cavalerie het konvooi in den rug aan, terwijl de wielrijders stelling hadden genomen ten zuiden van Ham in de bocht van het Somme-kanaal. Terwijl dus in Ham de cavalerie in actie was met de bedekking van het transport, werden de voertuigen, die inmiddels de kanaalbrug tusschen Ham en Vert-Galant passeerden, successievelijk onder vuur genomen door de afdeeling wielrijders; in de werkelijkheid zouden aan dien trein belangrijke verliezen en groote materieele schade zijn toegebracht; nu evenwel vervolgde het konvooi zijn weg over Sommette naar Cugny. De wielrijders hadden daarop het gevecht afgebroken, waren in oostelijke richting gereden naar Aubigny en vanhier noordwaarts naar de spoorbrug, ten einde aldaar opnieuw stelling te nemen en op 800 à 900 M. krachtige salvo's af te geven op de voertuigen, die de meer oostwaarts gelegen spoorbrug ten zuidoosten van Sommette moesten overtrekken.

Het terrein der manoeuvre was heuvelachtig en de spoorweg ingezonken; de beide bruggen vormden dus de overgangen van het terrein ten noorden en ten zuiden van den spoorweg.

Na ook hier het konvooi zeer bemoeilijkt te hebben, trok de afdeeling wielrijders terug naar het gros der zuidpartij, dat in stelling was ten oosten van Brouchy.

Onmiddellijk werd de afdeeling wielrijders daarop gedirigeerd op Villeselve, ten einde als soutien te dienen van twee batterijen rijdende artillerie, die van uit Brouchy een tweede artilleriestelling moesten kiezen ten noorden van Beaulieu; de wielrijders zouden de hoogten aldaar bezet houden tot de aankomst der artillerie, die onder bedekking van cavalerie in draf volgde.

Dezen dag hadden dus de wielrijders, dank zij hunne snelheid, Ham weten te bereiken, ten einde aldaar, met behulp der cavalerie, de voertuigen der tegenpartij te vernielen; daarna hadden zij, het konvooi steeds verontrustende, een tweede stelling ingenomen ten einde den spoorwegovergang bij Sommette

te bemoeilijken; eindelijk kon de wielrijdersafdeeling, gevolgd door rijdende artillerie en cavalerie, de hoogten ten noorden van Beaulieu bereiken, om aldaar positie te nemen tot de aankomst der artillerie, welke van die heuvels een krachtig vuur zou openen op de vijandelijke colonne.

Ook bij de manoeuvres der 4de divisie (IIde legerkorps), die plaats hadden van 7—15 September 1895, bewezen de wielrijders flinke diensten en werden zij wederom als hulpwapen toegevoegd aan de cavalerie.

Wij willen slechts een enkelen oefeningsdag bespreken en wel dien van den 12den September.

Op dien dag was de sectie wielrijders aan de voorhoede (8ste brigade) van de zich op marsch bevindende divisie (van Chagny naar Guiscard) toegevoegd. Deze laatste plaats was volgens ingekomen berichten door den vijand sterk bezet, vermoedelijk door een brigade; de voorhoede moest den vijand, zoo deze weerstand bood, aangrijpen.

De beide eskadrons der 8ste brigade en de sectie wielrijders reden de voorhoede voorbij, ten einde het deboucheeren uit het bosch ten oosten van Guivry aan de eigen troepen mogelijk te maken. De wielrijders waren hierbij vóór het eskadron, om de vijandelijke cavalerie, die zich in het bosch mocht bevinden, terug te drijven. Door de vooruitgezonden officiers-wielrijderspatrouilles werd bericht, dat de straatweg, die door het bosch voert, door twee vijandelijke eskadrons werd versperd en kort daarop stootte de afdeeling wielrijders dan ook op een vooruitgeschoven vijandelijke afdeeling. Onmiddellijk traden nu de wielrijders op als infanteristen en noodzaakten zij den vijand door hun vuur zijn stelling te verlaten, waardoor de eigen eskadrons, nadat de wielrijders zich aan den rand van het bosch hadden genesteld, ten einde den vijand door vuur te vervolgen, gelegenheid kregen uit het bosch te deboucheeren en de verkenning nader te verrichten.

Deze eskadrons werden echter plotseling door vijandelijke cavalerie aangegrepen, de sectie wielrijders, die als soutien de eigen eskadrons volgde, reed nu langs den weg met verbazende snelheid 2 KM. vooruit en gaf na afgestegen te zijn op het juiste oogenblik op 500 M. salvovuur op de vijandelijke cavalerie.

Op dien dag werd het nut van het opvouwbare rijwiel duidelijk aangetoond bij het doortrekken van bosschen en het daarna weder oogenblikkelijk vaardig zijn tot ondersteuning der cavalerie.

De snelheid, waarmede een afdeeling, die een groote vuurkracht bezit, telkens op een ander punt kan stelling nemen en den vijand daardoor voortdurend belangrijk kan ophouden of nadeel toebrengen, terwijl zij zich bij een ernstige bedreiging spoedig terugtrekt, is een belangrijke factor bij de beoordeeling van dit nieuwe wapen.

Wij willen nog even vermelden, dat, te oordeelen naar de Fransche berichten, het gewicht en de beteekenis van het opvouwbare rijwiel bij de

laatste manoeuvres bewezen zijn en dat GÉRARD's-rijwiel ook technisch aan alle eischen heeft beantwoord, terwijl de afdeeling wielrijders gedurende den geheelen loop der manoeuvres (die van het garnizoen medegerekend) gemiddeld 2000 KM. heeft afgelegd.

V. DENKBEELD EENER REGELING VAN DEN MILITAIREN WIELRIJDERSDIENST.

In verband met de geleidelijke opheffing van het korps militaire wielrijders in Nederland en met het voornemen van het Legerbestuur om het wielrijdersvraagstuk op vasten militairen grondslag te regelen, willen wij het wagen ook onze meening omtrent deze zaak mede te deelen.

Wanneer wij de totstandkoming en den levensloop van het korps militaire wielrijders nagaan, dan zien wij, dat de eerste proeven in 1888 bij het leger werden verricht door eenige jongelieden, die door tusschenkomst van den Algemeenen Nederlandschen Wielrijders-Bond werden aangewezen; wij noemen hier gaarne de namen van twee bekende rijders, de Heeren HUIJSSER en FABER (de laatstgenoemde heeft o. a. onder bondscontrôle 406 KM. in één etmaal afgelegd). De uitslag van die eerste proef was van dien aard, dat in 1889 het korps militaire wielrijders werd opgericht; de leden moesten lid van den Alg. Ned. Wielr.-Bond zijn en droegen als onderscheidingsteeken om het hoofddeksel een zwart zijden band, waarin in gouddraad het rijkswapen en de woorden »militair wielrijder" geweven waren, benevens een oranje kokarde; de leden hadden echter geen graad en stonden ook niet onder de krijgswetten. Later, in 1893, werd het korps gereorganiseerd, aan de leden een uniform gegeven, de militaire wielrijder met den graad van adjudant-onderofficier bekleed en aan de militaire wetten onderworpen. Als maximum sterkte werd een aantal van 75 wielrijders vastgesteld.

Nu wij aan den vooravond staan van ingrijpende veranderingen en een regeling gewenscht wordt, waarbij uitsluitend *militairen* den wielrijdersdienst zullen verrichten, is het niet onbelangrijk er op te wijzen, dat de Alg. Ned. Wielr.-Bond, uit welks leden het korps militaire wielrijders gerecruteerd werd, als het ware de brug is geweest tot de invoering van een werkelijk militair korps wielrijders.

Wanneer eenmaal het bestaande korps geheel verdwenen is, zal men toch altijd de diensten, die zijn leden bewezen hebben, in waarde moeten houden. Daar echter het korps nooit in zijn geheel geoefend is geworden vóór den aanvang der eigenlijke manoeuvres en dus geen der militaire wielrijders, na zijn eerste opleiding, eenig herhalingsonderricht genoten heeft, is zulks waarschijnlijk de oorzaak, dat het korps nooit kon worden een echt militair korps, dat flink gedisciplineerd was.

Bovendien is ook de sterkte van het korps te gering om alle onderdeelen van het leger van ordonnansen te voorzien en nog bovendien een afdeeling

te vormen van eene voldoende sterkte tot het uitvoeren van zelfstandige opdrachten of stoute ondernemingen in vereeniging met cavalerie.

Wij zijn van meening, dat men bij *elke* organisatie, welke ook, als grondbeginsel moet aannemen, dat de militairen, die als wielrijders dienst zullen doen, tot *beroepsrijders* gevormd moeten worden en een afzonderlijke opleiding moeten ontvangen.

Om eenigszins tot een getal te komen, dat vermoedelijk noodig zal zijn voor den ordonnansendienst bij het leger, nemen wij aan, dat zullen worden toegevoegd:

1°. Bij het veldleger:

aan den comm. van het veldleger		6	wielrijders.
» » » eener divisie 4	dus	12	»
» » » van een regiment infanterie 4 . .	»	36	»
» » » » » bataljon infanterie 2 . .	»	72	»
» » » » » compagnie infanterie 1 .	»	144	»
» » » » » regiment cavalerie 2 . .	»	6	»
» » » » » » veldartillerie 2 .	»	6	»
» » » » het korps rijdende artillerie. .		2	»
» » » » een batterij veld- of rijd.-art. 1.	dus	20	»
» » » » » veldcomp. genietroepen 1.	»	3	»
» » » » de spoorweg- en telegraafcomp.		3	»
Totaal.		310	wielrijders.

2°. Bij de bezettingstroepen:

aan den comm. eener stelling of linie 4.	dus	20	wielrijders.
» » » van een artillerie-commandement 4 .	»	28	»
» » » » » vestingbataljon 2.	»	18	»
» » » » » compagnie infanterie 1. . .	»	36	»
» » » » » » artillerie 1 . . .	»	40	»
» » » » » » geniesoldaten 1. .	»	4	»
Totaal		146	wielrijders.

Wanneer men bovendien nog eenige afdeelingen wielrijders beschikbaar wil hebben tot het uitvoeren van zelfstandige opdrachten en de sterkte daarvan op 100 man schat, dan komt men tot een totaal van 556 wielrijders.

Om een dergelijk aantal wielrijders behoorlijk te oefenen zou men òf moeten besluiten tot de oprichting van minstens een compagnie wielrijders, òf de wielrijders bij elk regiment infanterie moeten opleiden.

In het eerste geval zou die compagnie moeten beschikken over uitstekend kader en achten wij daartoe noodig:

1 kapitein-commandant; 4 luitenants, waarvan één officier van wapening en materieel; 1 sergeant-majoor, dienstdoend officier; 1 sergeant-majoor; 1 fourier; 8 sergeanten; 1 sergeant-geweermaker en rijwielhersteller; 16 korporaals en 4 hoornblazers.

Het aantal van 556 wielrijders bestaat uit vrijwilligers en miliciens. Het beste zou nog wezen, indien het geheele korps uit vrijwilligers kon bestaan, daar anders het ontbrekende getal zou moeten worden aangevuld uit de 7 lichtingen; het nadeel hiervan is, dat men niet altijd over uitstekende wielrijders zal beschikken, vooral niet bij de manschappen der oudere lichtingen.

Dit bezwaar wordt geringer wanneer de opleiding regimentsgewijze plaats heeft.

Wij hadden vroeger aangegeven, dat elk regiment infanterie moet beschikken over 34 wielrijders (4 voor den regiments-, 2 voor elken bataljonsen 1 voor elken compagniescommandant). Er moeten dus nog meer manschappen bij het regiment voor dezen dienst opgeleid worden, wil men ook de staven en andere wapens van wielrijders voorzien.

Nemen wij aan, dat elke compagnie infanterie jaarlijks één man (vrijwilliger of milicien) voor den wielrijdersdienst bestemt, dan krijgt het regiment per jaar 20 wielrijders, die tot ééne afdeeling gevormd, een bijzondere opleiding moeten ontvangen. De infanterie levert alzoo jaarlijks $20 \times 9 = 180$ wielrijders, dus voor 7 lichtingen $180 \times 7 = 1260$ wielrijders; bij mobilisatie zal men dan zeker wel over 1100 wielrijders kunnen beschikken, terwijl men slechts 556 man noodig heeft; men zal dus de keuze hebben om de beste wielrijders te houden, terwijl de overigen weder bij hunne compagnieën als infanterist ingedeeld worden en later tot aanvulling van het wielrijderskorps kunnen dienen, als dit door verliezen wordt gedund.

Wij stellen ons hierbij voor, dat de wielrijders reeds volkomen als infanterist geoefend en uitstekend gedisciplineerd zijn.

Om tot de opleidingsklasse der militaire wielrijders te worden toegelaten, moet worden voldaan aan het navolgend examen:

1°. Bijzondere graad van geoefendheid als infanterist (theoretisch en practisch).

2°. Het goed lezen en duidelijk schrijven.

3°. Rekenkunde (vier hoofdregels).

4°. Eenige bekendheid met de aardrijkskunde van ons land.

Bovendien strekt de kennis van het wielrijden tot aanbeveling; mogelijk wordt hierdoor de persoonlijke dienstplicht in de hand gewerkt.

De afdeeling wielrijders van het regiment bestaat dus uit volkomen geoefende infanteristen. Nu begint de eigenlijke opleiding tot infanterist-wielrijder. Bij elk regiment infanterie wordt een daartoe bijzonder geschikt officier met de vorming der militaire wielrijders belast; twee of drie eveneens speciaal daartoe aangewezen onderofficieren worden aan dien officier toegevoegd.

Het onderricht behelst:

1°. Het onderricht in het wielrijden (hiervoor oude machines te gebruiken).

2°. De behandeling en het onderhoud van het rijwiel.

3°. Het afleggen van afstanden, ongewapend en in veldtenue, onder elke weersgesteldheid.

4°. Het lezen en rijden op de stafkaart en op calques.

5°. Het uitvoeren van eenige rij-oefeningen in gesloten orde (voor de marschcolonne).

6°. Theoretische behandeling der voorschriften, in het bijzonder van den velddienst.

7°. Oefeningen in den ordonnansendienst.

8°. Het uitvoeren van tactische opdrachten (ook in verband met de cavalerie) en van handelingen den kleinen oorlog betreffende.

9°. Het schijfschieten (met geweer, karabijn of revolver).

Wij verwijzen hierbij ook naar hetgeen door ons is medegedeeld in punt *d*, Hoofdstuk I.

Omtrent bewapening, kleeding en uitrusting verwijzen wij naar punt *b*, Hoofdstuk I. Ook de officieren en onderofficieren, die met de opleiding der militaire wielrijders belast zijn en alzoo het vaste kader der afdeelingen wielrijders vormen, moeten een speciale uniform hebben en van dezelfde uitrustingstukken voorzien zijn; bovendien zullen deze officieren en onderofficieren bij manoeuvres en bij mobilisatie ingedeeld kunnen worden bij de zelfstandige afdeelingen, die ter beschikking gesteld worden van den commandant van het veldleger of van den commandant eener divisie, enz.

Wanneer de wielrijders gedurende 2 of 3 maanden geoefend zijn, zal het aanbeveling verdienen een onderzoek te doen instellen naar de geoefendheid der manschappen, ten einde de meest geschikten tot korporaal of milicienkorporaal te bevorderen.

Een zeer belangrijke vraag blijft ons nog ter beantwoording over. Hoe voorziet men in de munitie-aanvulling? Bij mobilisatie (manoeuvres) zullen de wielrijders bij de verschillende staven en korpsen worden ingedeeld; men moet natuurlijk in tijd van vrede de geheele indeeling geregeld hebben.

Deze wielrijders, die bijna uitsluitend voor den ordonnansendienst bestemd zijn, kunnen bij het korps of in de stelling, waarbij zij ingedeeld zijn, van munitie voorzien worden; terwijl bij elke divisie een regiment zal worden aangewezen om de ordonnansen van de hoogere bevelhebbers en staven eveneens van patronen te voorzien.

Officieren, kader en ± 100 wielrijders worden ter beschikking gesteld van den commandant van het veldleger tot het verrichten van bijzondere opdrachten met of zonder cavalerie.

Ten einde de zelfstandigheid dezer afdeelingen te verhoogen, moeten zij zelf in hare munitie-aanvulling kunnen voorzien.

Hiertoe kan gebruik gemaakt worden van sterk gebouwde tandem-tricycles of wel van de militaire sociables (zie punt 4, Hoofdstuk III). Beide stelsels

van rijwielen bieden gelegenheid tot het medevoeren van kisten patronen; deze voertuigen vormen alsdan den trein van die afdeeling en kunnen ook dienen tot het medevoeren van die uitrustingstukken, welke de wielrijder niet dadelijk noodig heeft, zoomede tot het eventueel noodige vervoer van gewonden. Deze trein volgt de afdeeling, welke met een verkenning of andere tactische opdracht is belast, op een behoorlijken afstand en houdt steeds den grooten weg totdat hij op een bepaald punt, dat door den commandant der wielrijders-afdeeling zal zijn aangegeven, halt houdt.

De commandant kan tijdens een kort gevecht den trein zoo noodig laten oprukken, ten einde tijdig in de aanvulling van de munitie te kunnen voorzien.

J. C. Sommer,
1ste Luit. b/h 7de reg. inf.